

Perspectief: Nederlandse hervertellingen van *'the pear film'*

Vak: Bachelorscriptie

Thema: 8 - Framing tijdens het hervertellen van de 'Pear Story': narratieve verschillen tussen groepen en individuen.

Docent: Linde van Schuppen

Student: Joep Paau

Studentnummer: s1063500

Aantal woorden: 6246

Datum: 14 juni 2021

Samenvatting

Dit onderzoek heeft betrekking op het begrip ‘perspectief’. Specifiek op hoe 57 Nederlanders perspectief innemen bij het hervertellen van een film. Het concept ‘*frame*’, wordt door verschillende onderzoekers gebruikt om kwalitatieve uitspraken te doen over de inneming van perspectief. Het doel van dit onderzoek is om op een systematische manier een uitspraak te doen over perspectief. In dit onderzoek zal blijken dat het concept ‘*frame*’ niet voldoende handvatten biedt om het doel van dit onderzoek te kunnen bereiken. Uit de theorie blijkt dat de VPIP een mogelijke onderzoeksmethode kan zijn om de hoofdvraag te beantwoorden. Hierdoor komt de volgende onderzoeksvraag tot stand: ‘In hoeverre kan er met behulp van de ‘VPIP’ een systematische uitspraak gedaan worden over de inneming van perspectief van Nederlanders bij het hervertellen van een film’?

Uiteindelijk zal uit de resultaten blijken dat de onderzoeksmethode ‘VPIP’ voldoende handvatten biedt om het doel van het onderzoek te kunnen waarborgen. Ook zal uit het onderzoek komen dat Nederlanders die hebben deelgenomen aan het onderzoek het vaakst gebruik maken van een perceptueel perspectief gevolgd door een cognitief perspectief en tot slot een emotioneel perspectief. Er blijkt geen significant verschil te zijn tussen het gebruik van perspectief en de variabelen ‘verteller’ en ‘personage’. Daarentegen blijkt dat er een significant verband is tussen het gebruik van cognitief perspectief en het gebruik van het perspectief van de verteller. Het verband tussen het gebruik van perceptueel perspectief en het gebruik van het perspectief van een personage is ook significant. De Nederlanders uit dit onderzoek gebruikten bij cognitief perspectief significant vaker het perspectief van de verteller, terwijl Nederlanders bij perceptueel perspectief significant vaker gebruik maakten van het perspectief van een personage.

Inleiding

De meeste mensen hebben het weleens ervaren. Je bent met een groep vrienden aanwezig bij een evenement. Jij en je vrienden zien op de dag van het evenement dezelfde gebeurtenissen. Een dag later kom je samen met je vrienden om het evenement te bespreken. De hervertellingen van het evenement blijken van elkaar te verschillen, waardoor het lijkt alsof jullie toch niet hetzelfde hebben gezien. Dit kan enerzijds frustratie opwekken bij jou en je vrienden, maar anderzijds is dit een interessante observatie voor de wetenschap. Hieruit blijkt namelijk dat perspectief op identieke gebeurtenissen kan verschillen.

Armstrong (1973) stelde in zijn onderzoek naar waarheid, geloof en kennis dat perspectief een combinatie is van de registratie en interpretatie van informatie. Bateson (1972) stelde in zijn studie naar ons brein dat perspectief de invalshoek is van waaruit men de wereld bekijkt en ervaart. Uit beide definities blijkt dat perspectief bestaat uit waarneming en interpretatie. Waarneming en interpretatie zijn niet hetzelfde, maar liggen in elkaars verlengde. Waarneming is het zien, ruiken, horen, voelen en proeven van een object, beeld of gebeurtenis. Waarnemingen kunnen vastgelegd worden door bijvoorbeeld een camera, terwijl een camera interpretaties niet vast kan leggen. Interpretatie is namelijk afhankelijk van een persoonlijk oordeel van de waarneming (Armstrong, 1973). In het vervolg van deze studie zal er met de term ‘perspectief’ gerefereerd worden aan de combinatie van waarneming en interpretatie.

Volgens Chafe (1977) is het interessant om te onderzoeken hoe mensen verschillende perspectieven innemen ten opzichte van gebeurtenissen, omdat dit een reflectie is van hoe mensen de wereld waarin wij leven waarnemen en interpreteren. Om deze verschillen te onderzoeken ontwikkelde Chafe (1980) *‘the pear film’*. De film is een reeks van beelden en omgevingsgeluid, zonder dat er dialoog aanwezig is. Een transcriptie van de film is te lezen in de methode van dit onderzoek. Hervertellingen van *‘the pear film’* geven inzicht in de verschillende soorten perspectieven die deelnemers van het onderzoek innemen met betrekking tot gebeurtenissen in de film. Dit inzicht wordt verkregen, doordat de vertelde verhalen van de deelnemers bestudeert kunnen worden. Het bestuderen van de inneming van verschillende soorten perspectief is interessant, omdat men vaak verhalen verteld die raakvlak hebben met eigen ervaringen van de wereld waarin wij leven. Door de verhalen vast te leggen kan er inzicht vergaard worden in hoe men de wereld ervaart. Dit inzicht is op andere manieren moeilijk te verkrijgen (Chafe, 1998).

In dit onderzoek worden 57 Nederlandse hervertellingen van *‘the pear film’* onderzocht. Het doel is om meer kennis te vergaren over perspectief. Uiteindelijk zal er een uitspraak

gedaan worden over de verschillende perspectieven die Nederlanders innemen bij het hervertellen van *'the pear film'*. Om dit doel te kunnen bereiken is het van belang dat perspectief op een systematische wijze onderzocht wordt. In dit onderzoek betekent systematisch dat er gecodeerd moet worden met behulp van een stappenplan en een codeboek, waarbij er consensus is tussen ten minste twee codeurs. Hierdoor kan er een betrouwbare uitspraak gedaan worden over perspectief en kunnen onderzoekers de resultaten uit dit onderzoek gebruiken voor vervolgonderzoek naar perspectief.

Frames

Uit de literatuur over *'the pear film'* blijkt dat hervertellingen voornamelijk kwalitatief onderzocht zijn met behulp van het concept *'frame'*. Bateson (1972) stelde in zijn antropologische onderzoek naar cognitie dat een *'frame'* bestaat uit een kader van tijdelijke interactieve boodschappen als vorm van communicatie. Goffman (1974) voegde hieraan toe dat een *'frame'* een kader is waardoor men betekenis kan geven aan een gebeurtenis. De cultuur waarin een persoon opgroeit speelt een belangrijke rol bij het *'frame'* van een individu (Goffman, 1974). Bateson (1972) gebruikte een apenbeet als voorbeeld om de inhoud van een *'frame'* te verhelderen. Als een aap gebeten wordt kan de beet door de aap zowel speels als vijandig geïnterpreteerd worden. Het zien en voelen van de beet is in dit voorbeeld de waarneming, de speelse of vijandige context die de aap aan de beet geeft, is de interpretatie (Bateson, 1972). Uit beide definities en het voorbeeld van Bateson (1972) kan geconcludeerd worden dat een *'frame'* het kader is waarin context en betekenis wordt gegeven aan communicatie en gebeurtenissen. *'Frames'* zijn niet altijd direct zichtbaar, omdat men in eerste instantie de context en betekenis van een gebeurtenis cognitief verwerkt. Het *'frame'* wordt zichtbaar bij een verbale of non-verbale expressie van de gebeurtenis. Een voorbeeld hiervan is het hervertellen van een film.

Narratieve frames en Cues

Tannen (1979) gebruikte het concept *'frame'* als inspiratie voor de *'narratieve frames'* die zij ontwikkelde en gebruikte voor haar analyse van *'the pear film'*. Een *'narratief frame'* bestaat uit de verwoording van het kader waarin betekenis wordt gegeven aan gebeurtenissen uit de film (Tannen, 1979). In tegenstelling tot een *'frame'* is een *'narratief frame'* breder, omdat men ook verwachtingen heeft van zichzelf als verteller van een verhaal. Volgens Tannen (1979) zijn *'narratieve frames'* een weerspiegeling van hoe wij als mens de wereld om ons heen

ervaren en hier betekenis aan geven. Hieruit kan opgemaakt worden dat ‘*narratieve frames*’ mogelijk een hulpmiddel zijn om perspectief beter te kunnen begrijpen.

Een ‘*narratief frame*’ is te herkennen aan aanwijzingen in een zinsdeel van een hervertelling. Deze aanwijzingen worden ‘*cues*’ genoemd (Tannen & Wallerstein, 1993). Een voorbeeld van een ‘*cue*’ is een morele beoordeling van het gedrag van een personage in de film. De zin: “*Hij had de jongen moeten helpen toen hij van zijn fiets viel*” verklaart dat de verteller van het verhaal een gebeurtenis heeft waargenomen. De gebeurtenis kan omschreven worden als een jongen die van zijn fiets valt en een jongen die hem vervolgens niet overeind helpt. De interpretatie is het beoordelen van het gedrag van de jongen die de gevallen jongen niet helpt. De verwoording van de waarneming en interpretatie is een weerspiegeling van het perspectief dat de participant inneemt. Tannen (1979) kwam in haar artikel tot de conclusie dat de verschillende soorten perspectief die participanten uit haar studie innamen zijn in te delen in vier ‘*narratieve frames*’: het ‘*subject-of-experiment frame*’, het ‘*storytelling frame*’, het ‘*film frame*’ en het ‘*film-viewer frame*’.

De narratieve frames van Tannen

Het ‘*subject-of-experiment frame*’ wordt door Tannen (1979) gekenmerkt als het meest brede ‘*narratieve frame*’ van hervertellingen. De meeste participanten maken gebruik van dit ‘*narratieve frame*’ (Tannen, 1979). Participanten maken gebruik van het ‘*subject-of-experiment frame*’ als ze proberen te achterhalen wat het doel van het onderzoek is. De participanten vertellen namelijk een verhaal aan een persoon die ze voor de eerste keer zien, terwijl ze niet op de hoogte zijn van het doel van het onderzoek. De participanten zijn bij het ‘*subject-of-experiment frame*’ geneigd om de rol van onderzoek deelnemer aan te nemen. Een voorbeeld hiervan is de *cue*: “*Waar moet ik beginnen?*”

Participanten die de nadruk leggen op de boodschap van het verhaal dat zij vertellen maken gebruik van het ‘*storytelling frame*’. Deze participanten zijn geneigd om de rol van een verhalenverteller aan te nemen, waarbij het vertellen van een goed verhaal belangrijk is. Het ‘*storytelling frame*’ wordt gekenmerkt doordat participanten een afweging maken van de relevantie van objecten, beelden en gebeurtenissen voor het verhaal dat zij vertellen. Participanten die gebruik maken van het ‘*storytelling frame*’ zijn daarnaast ook op zoek naar de betekenis van het verhaal (Tannen, 1979). Een voorbeeld hiervan is de ‘*cue*’: “*Ik vergat te zeggen dat de jongen een racket en een bal in zijn hand had.*” Hieruit blijkt dat de participant het racket en de bal alsnog belangrijk acht voor het verhaal.

Bij het *'film frame'* leggen participanten de nadruk op specifieke elementen uit de film, zoals geluidseffecten en camerahoeken. Daarnaast wordt er vaak gerefereerd aan de film als *'film'*. De participanten zijn geneigd om de rol van een ervaren filmkijker of filmcriticus aan te nemen (Tannen, 1979). Een voorbeeld hiervan is de *'cue'*: *"Er zijn veel geluidseffecten."*

Tot slot zijn er participanten die gebruik maken van het *'film-viewer frame'*, omdat zij de nadruk leggen op eigen verwachtingen en de interactie daarvan met de film. De participanten zijn geneigd om de rol aan te nemen van een persoon die de film bekijkt. Een voorbeeld hiervan is de *'cue'*: *"En toen dacht ik aha, we gaan terug naar de man, maar dat gebeurde niet."*

Onderzoekresultaten narratieve frames

De *'narratieve frames'* van Tannen (1979) zijn in de afgelopen decennia door verschillende onderzoekers gebruikt als onderzoeksmethode. Er is voornamelijk kwalitatief onderzoek gedaan naar de inneming van verschillende perspectieven van mensen met verschillende nationaliteiten bij het hervertellen van een film. Tannen (1984) stelde in haar onderzoek naar narratieve verschillen tussen Grieken en Amerikanen dat Grieken *'the pear film'* op een andere manier hervertelden dan Amerikanen. Grieken maakten voornamelijk gebruik van een *'storytelling frame'*, terwijl Amerikanen vooral een *'film-frame'* gebruikten (Tannen, 1984). Erbaugh (1990) suggereerde in haar studie naar Chinese hervertellingen van de film dat de hervertellingen van Chinezen zowel raakvlak hadden met de hervertellingen van Grieken als de hervertellingen van Amerikanen, waaruit blijkt dat verschillende Chinezen zowel gebruik maakten van een *'storytelling frame'* als van een *'film frame'*. Blackwell (2009) kwam in haar studie naar Spaanse hervertellingen tot de conclusie dat Spanjaarden niet één specifiek *'narratief frame'* gebruikten, maar wisselden tussen *'narratieve frames'* bij verschillende delen in de hervertellingen. Uit de kwalitatieve bevindingen van Erbaugh (1990) en Blackwell (2009) blijkt dat de mogelijkheid bestaat dat participanten gebruik maken van meerdere *'narratieve frames'* bij het hervertellen van de film.

Kritiek op frames

Het *'film-viewer frame'* heeft veel overeenkomsten met het *'film frame'*, waardoor het onderscheiden van deze *'narratieve frames'* ten opzichte van andere *'narratieve frames'* kan leiden tot relatief minder consensus tussen onderzoekers. De term *'film frame'*, zoals gebruikt door Tannen (1979) is volgens Blackwell (2009) dubbelzinnig. Tannen spreekt over het *'film frame'* als de film benoemd wordt als film, terwijl het *'film-viewer frame'* geïdentificeerd wordt als gebeurtenissen in de film worden beschreven als kijker van de film. Een voorbeeld waaruit

blijkt dat de term *'film frame'* dubbelzinnig kan zijn, is de volgende zin: *"In de film zag ik de man weer lopen"*. De zin uit dit voorbeeld bestaat uit een referentie aan de film als film en een beschrijving van de film als kijker van de film. Dit betekent dat het zinsdeel belicht wordt vanuit een *'film-frame'*, maar ook vanuit een *'film-viewer frame'*. Minimale verschillen in terminologie zorgen voor verwarring bij de manier van het coderen van hervertellingen. Onduidelijke terminologie is een eerste indicatie dat de inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film niet systematisch onderzocht kunnen worden met behulp van *'narratieve frames'*.

Ook kan er een opvallende constatering worden gedaan met betrekking tot de manier waarop de *'narratieve frames'* gecodeerd werden door Blackwell (2009), Erbaugh (1990) en Tannen (1984). Uit de manier van coderen blijkt dat de onderzoekers niet dezelfde *'cues'* gebruikten om *'narratieve frames'* te duiden. Uit deze bevinding blijkt dat het onderzoeken van de inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film met behulp van *'narratieve frames'* subjectief is. Om betrouwbare uitspraken te kunnen doen zal er consensus moeten zijn tussen onderzoekers met betrekking tot het toekennen van *'narratieve frames'* aan een zinsdeel. Dit is een tweede indicatie dat de inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film niet systematisch onderzocht kunnen worden met behulp van *'narratieve frames'*.

In het artikel van Van Dijk (2016) werden *'frames'* kritisch beschouwd. Van Dijk (2016) suggereerde naar aanleiding van zijn onderzoek dat *'frames'* onvoldoende handvatten bieden als onderzoeksmethode naar de inneming van perspectief bij een hervertelling. *'Frames'* worden vaag beschreven en niet precies genoeg gedefinieerd (Van Dijk, 2016). Dit is een derde indicatie dat de inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film niet systematisch onderzocht kunnen worden met behulp van *'narratieve frames'*.

Tot slot is er met behulp van *'narratieve frames'* voornamelijk kwalitatief onderzoek gedaan naar kleine groepen participanten. Blackwell (2009) onderzocht 30 Spaanse participanten, Erbaugh (1990) 19 Chinese participanten en Tannen (1984) 20 Griekse participanten en 20 Amerikaanse participanten. Het doel van dit onderzoek is om op een systematische manier uitspraken te doen over de inneming van verschillende perspectieven van 57 Nederlanders bij het hervertellen van een film. Om dit doel te kunnen waarborgen zal er gebruik gemaakt moeten worden van een onderzoeksmethode die handvatten biedt bij het systematisch onderzoeken van een relatief grotere groep participanten. Helderheid van terminologie en consensus met betrekking tot de manier van coderen zijn hiervoor een vereiste.

Viewpoint Identification Procedure

Uit de literatuur van perspectief blijkt dat er naast kwalitatief onderzoek ook kwantitatief onderzoek is gedaan naar perspectief. De *ViewPoint Identification Procedure* (VPIP) is een onderzoeksmodel dat werd ontworpen door Eekhof, Van Krieken en Sanders (2020) om perspectief op een kwantitatieve manier te kunnen onderzoeken. De VPIP-analyse wordt op lexicaal niveau uitgevoerd. Het perspectief van de participant wordt in de VPIP een '*viewpoint marker*' genoemd. De VPIP maakt onderscheid tussen drie verschillende '*viewpoint markers*' namelijk, '*perceptual viewpoint marker*', '*cognitive viewpoint marker*' en '*emotional viewpoint marker*' (Eekhof et al., 2020). Een '*perceptual viewpoint marker*' is te herkennen aan een verband met zintuiglijke waarnemingen of de lichamelijke gewaarwordingen van een karakter uit het verhaal of van de verteller zelf. Woorden zoals: 'ruiken', 'zien', 'horen' en 'proeven' zijn woorden die betrekking hebben op een '*perceptual viewpoint marker*'. '*Cognitive viewpoint markers*' zijn de manifestatie van gedachten, geloof, intentie en verlangen van een karakter in een film of de verteller van een film. Voorbeelden van woorden die duiden op een '*cognitive viewpoint marker*' zijn: 'denken', 'geloven' en 'willen'. Tot slot is er sprake van een '*emotional viewpoint marker*' als een participant gebruik maakt van emotie bij het hervertellen van een film. Een '*emotional viewpoint marker*' is te herkennen aan woorden zoals: 'boos', 'jaloers', 'enthousiast' en 'blij' (Eekhof et al., 2020). De '*viewpoint markers*' worden toegewezen aan een lexicale eenheid met behulp van een schema. In bijlage 1 is een afbeelding van het model opgenomen. Daarnaast hebben Eekhof et al. (2020) een lijst opgesteld met woorden die gerelateerd zijn aan de '*viewpoint markers*'. De woordenlijst van de VPIP is in bijlage 3 opgenomen. '*Viewpoint markers*' worden in dit onderzoek gebruikt om meer kennis te vergaren over perspectief. In dit onderzoek zijn referenties aan de term '*viewpoint markers*' en de term 'perspectief' niet hetzelfde. '*Viewpoint markers*' zijn in dit onderzoek onderdeel van de terminologie om het begrip 'perspectief' te kunnen beschrijven.

De VPIP is ontworpen om perspectief te onderzoeken door lexicale eenheden met elkaar te vergelijken. Echter, in dit onderzoek bestaat het corpus uit hervertellingen van een film. Chafe (1994) suggereerde in zijn boek over '*discourse en bewustzijn*' dat men tijdens een interactie enkel kan focussen op een klein deel van de informatie die op dat moment beschikbaar is. Chafe (1994) refereert naar deze gelimiteerde informatie met de term '*intonation unit*'. Tevens kan men tijdens een interactie niet alle beschikbare informatie tegelijk vertellen, waardoor er pauzes ontstaan bij het hervertellen van een film. Hierdoor kunnen de hervertellingen van '*the pear film*' opgedeeld worden in zinsdelen. In dit onderzoek wordt er per zinsdeel geobserveerd welke verschillende soorten perspectief de participanten innemen.

Ook is het relevant om in dit onderzoek onderscheid te maken tussen twee verschillende mogelijkheden om een gebeurtenis te belichten. Gebeurtenissen kunnen door een participant vanuit het perspectief van de verteller belicht worden, maar ook vanuit het perspectief van een personage uit de film. Uit deze observatie zou kunnen blijken dat het perspectief van de verteller op gebeurtenissen uit de film verschilt van het perspectief dat de participant inneemt als personage uit de film. Overeenkomsten zijn ook niet uitgesloten. In de procedure van dit onderzoek wordt geïllustreerd wat de kenmerken zijn om het perspectief van de verteller en het perspectief van een personage te coderen.

Tot slot bieden het schema en de bijgevoegde lijst van de VPIP theoretisch gezien voldoende handvatten om de inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film op een systematische manier te kunnen onderzoeken. Echter, dit kan niet aangenomen worden zonder dit te toetsen. Hierdoor zal dit onderzoek tweeledig zijn. Enerzijds wordt de VPIP onderzocht op bruikbaarheid voor het systematisch onderzoeken van de inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film. Anderzijds wordt de inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film onderzocht. De resultaten van ‘*viewpoint markers*’, ‘perspectief van de verteller’ en het ‘perspectief van een personage’ kunnen bijdragen aan het vergaren van meer kennis over perspectief. In het vervolg van dit onderzoek wordt er naar de term ‘perspectief’ gerefereerd met de variabele ‘*viewpoint marker*’ die bestaat uit drie variabelen, namelijk ‘*perceptual viewpoint markers*’, ‘*cognitive viewpoint markers*’ en ‘*emotional viewpoint markers*’ en de variabele ‘persoon’ die bestaat uit twee variabelen, namelijk ‘perspectief verteller’ en ‘perspectief personage’. Bij het beantwoorden van de hoofdvraag van dit onderzoek wordt de bruikbaarheid van de VPIP onderzocht. Specifiek de bruikbaarheid van de VPIP bij het onderzoeken van de inneming van verschillende perspectieven van Nederlanders bij het hervertellen van een film. Ook worden er bij het beantwoorden van de drie subvragen conclusies getrokken over het gebruik van ‘*viewpoint markers*’ en het gebruik van ‘persoon’. De relatie tussen ‘*viewpoint markers*’ en ‘persoon’ wordt beantwoord bij de laatste subvraag.

Onderzoeksvraag

‘In hoeverre kan er met behulp van de VPIP een systematische uitspraak gedaan worden over de inneming van verschillende perspectieven van Nederlanders bij het hervertellen van ‘*the pear film*’?’

Subvragen

1. ‘In hoeverre maken Nederlanders gebruik van cognitieve-, emotionele- en perceptuele viewpoint markers bij het hervertellen van ‘*the pear film*’?’
2. ‘In hoeverre belichten Nederlanders ‘*the pear film*’ vanuit het perspectief van de verteller of vanuit het perspectief van een personage?’
3. ‘In hoeverre is er een relatie tussen ‘*viewpoint markers*’, het perspectief van de verteller en het perspectief van een personage bij het hervertellen van ‘*the pear film*’?’

Methode

Materiaal

In deze studie werd er gebruik gemaakt van een corpus bestaande uit 57 hervertellingen van 'the pear film'. 'The pear film' duurt ongeveer zes minuten. In het begin van de film is er een man te zien die peren aan het plukken is. De man heeft drie manden op de grond staan die hij vult met peren. Terwijl de man zijn mand aan het vullen is met peren, loopt er een andere man met een geit voorbij. De man gaat vervolgens weer op zijn ladder staan en plukt weer een aantal peren uit de perenboom. Vervolgens komt er een jongen voorbij op zijn fiets. Hij stopt en pakt één van de drie manden op. De jongen plaatst de mand op zijn bagagedrager van zijn fiets en fietst weg. Ondertussen heeft de man die peren aan het plukken is niks in de gaten. De jongen fietst verder en ziet dan een meisje die ook aan het fietsen is. Op het moment dat ze elkaar kruisen, waait de hoed van de jongen weg. De jongen kijkt achterom en ziet hierdoor de steen op zijn pad niet liggen. Hij botst en valt met de mand peren van zijn fiets. De jongen staat vervolgens weer op en veegt zijn broek af. Dan ziet hij drie jongens staan. Eén van die jongens heeft een soort pingpongbatje in zijn handen. De jongens helpen hem overeind en rapen de peren op die op de grond waren gevallen. Ze vullen de mand weer met de peren. Nadat de mand gevuld is, loopt de jongen door met zijn fiets in de hand. Hij hoort vervolgens iemand fluiten en kijkt om. De jongen met het pingpongbatje heeft zijn hoed vast en loopt vervolgens terug naar hem om de hoed terug te geven. In ruil daarvoor geeft de jongen drie peren aan de jongens die hem hielpen. Vervolgens stapt de perenplukker van zijn trap en dan ziet hij dat één van zijn manden er niet meer staat. De man leunt tegen zijn trap en ziet vervolgens drie jongens met peren in hun handen voorbijlopen.

De hervertellingen werden verzameld door vier studenten met behulp van videobellen. Er werd een transcriptie gemaakt van 57 hervertellingen waarin de hervertellingen zijn verdeeld in zinsdelen, met één persoonsvorm per zinsdeel.

De participanten waren mensen van verschillende leeftijden in de categorie 20 tot en met 80 jaar. De participanten waren voornamelijk woonachtig in de omgeving Nijmegen en een relatief kleiner deel van de participanten woonde ten tijde van het onderzoek in Amsterdam. De gemiddelde leeftijd van de participanten was 44,6 jaar ($SD = 16,12$). De gemiddelde leeftijd van de vrouwelijke participanten was 44,42 jaar ($SD = 15,59$). De gemiddelde leeftijd van de mannelijke participanten was 43,44 jaar ($SD = 17,05$). Er is getracht om de leeftijden evenredig

te distribueren. Gender was ongeveer evenredig gedistribueerd tussen mannen ($N = 26$) en vrouwen ($N = 31$).

De participanten werden niet random geselecteerd. De participanten bestaan uit vrienden en familie van universiteitsstudenten. De participanten zijn geïnterviewd door iemand die ze niet kennen. De volgende vraag werd gesteld aan de participanten: ‘*Kun je me vertellen over de gebeurtenissen in de film die je zojuist hebt gezien, alsof ik de film nog niet gezien heb?*’

Procedure

Voor de operationalisering van de VPIP is er een codeboek gemaakt. Het codeboek staat in bijlage 2. Het codeboek bestaat uit vier stappen. De eerste stap van de VPIP bestaat uit het lezen van de tekst. Het doel van de eerste stap is om een globale impressie te krijgen van een hervertelling (Eekhof et al., 2020).

Tijdens de tweede stap van de VPIP wordt de tekst verdeeld in woorden. Alle woorden kunnen als lexicale eenheden beschouwd worden (Eekhof et al., 2020). In dit onderzoek werd de tekst verdeeld in zinsdelen.

De derde stap is het bepalen van ‘*viewpoint markers*’. In bijlage 3 staan de woorden die gebruikt werden om ‘*viewpoint marker*’ te identificeren. De derde stap werd onderverdeeld in vijf mogelijke uitkomsten. De uitkomsten werden verdeeld in ‘*geen viewpoint marker*’, ‘*perceptual viewpoint marker*’, ‘*cognitive viewpoint marker*’, ‘*emotional viewpoint marker*’ en ‘*meerdere viewpoint markers*’. Als er geen sprake was van een ‘*viewpoint marker*’ in het zinsdeel, dan betekende dit dat er geen ‘*viewpoint marker*’ geïdentificeerd kon worden. Het zinsdeel werd dan gemarkeerd met het cijfer ‘0’. ‘*Perceptual viewpoint*’ werd gemarkeerd met het cijfer ‘1’, ‘*cognitive viewpoint*’ met het cijfer ‘2’ en ‘*emotional viewpoint*’ met het cijfer ‘3’. Als er sprake was van meerdere ‘*viewpoint markers*’ dan betekende dit dat er meerdere ‘*viewpoint markers*’ in het zinsdeel stonden. Bij een gelijke telling van meerdere ‘*viewpoint markers*’ werd het cijfer ‘4’ toegekend. Als er sprake was van meerdere ‘*viewpoint markers*’ waarbij één ‘*viewpoint marker*’ vaker voorkwam dan de andere twee ‘*viewpoint markers*’, dan werd de ‘*viewpoint marker*’ meegenomen die het vaakst voorkwam. Het cijfer ‘1’, ‘2’ of ‘3’ werd dan toegekend aan de zin met meerdere ‘*viewpoint markers*’. Het cijfer was afhankelijk van de ‘*viewpoint marker*’ die het vaakst voorkwam. De codering ‘0’ werd meegenomen in de betrouwbaarheidsanalyse, maar niet in de statistische toets, omdat dit onderzoek tracht uitspraken te doen over het gebruik van ‘*viewpoint markers*’.

De vierde stap is het bepalen van het perspectief van waaruit de film belicht wordt. Dit kan het perspectief van de verteller of van een personage uit de film zijn. Bij *'the pear film'* is er sprake van personages die in het verhaal voorkomen. Het cijfer '1' werd toegekend bij het perspectief van de verteller en het cijfer '2' werd toegekend bij het perspectief van een personage. Het perspectief van een personage werd gecodeerd bij zinsdelen die tussen aanhalingstekens staan en bij zinsdelen waarin *'viewpoint markers'* staan die betrekking hebben op een personage. Een voorbeeld voor een *'perceptual viewpoint marker'* is: *"Hij zag"*, een voorbeeld voor een *'cognitive viewpoint marker'* is: *"Hij dacht"*, een voorbeeld van een *'emotional viewpoint marker'* is: *"Hij is gespannen"*. Het perspectief van de verteller werd gecodeerd bij zinsdelen zonder aanhalingstekens en bij zinsdelen waarin *'viewpoint markers'* staan die betrekking hebben op de verteller. Een voorbeeld voor een *'perceptual viewpoint marker'* is: *"Ik zag"*, een voorbeeld voor een *'cognitive viewpoint marker'* is: *"Ik dacht"*, een voorbeeld voor een *'emotional viewpoint marker'* is: *"Ik ben gespannen"*.

Betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te waarborgen werd er door twee codeurs afhankelijk van elkaar gecodeerd. Er werden 57 hervertellingen gecodeerd door middel van het opgestelde codeboek. Hierdoor kon er een berekening gemaakt worden van de intercodeursbetrouwbaarheid. De intercodeursbetrouwbaarheid werd voor de *'viewpoint markers'* en 'persoon' berekend middels een Cohen's Kappa toets. Er werd gekozen voor de Cohen's Kappa toets, omdat er sprake is van een nominaal meetniveau (Field, 2018). De resultaten uit de Cohen's Kappa toets vormden een belangrijk onderdeel voor het beantwoorden van de hoofdvraag, omdat er werd getoetst of er met behulp van de VPIP een systematische uitspraak gedaan kan worden over perspectief op zinsdeel niveau.

Tabel 1. De intercodeursbetrouwbaarheid van viewpoint markers

	Value	Standard error	Approximate T	Approximate significance
Measure of agreement Kappa	,709	,017	39,600	,000
N of valid cases	2990			

De intercodeursbetrouwbaarheid van de variabele ‘*viewpoint markers*’ was adequaat: $K = .71$, $p < .001$. Dit betekent dat er voldoende consensus was tussen de codeurs om een betrouwbare uitspraak te kunnen doen over de resultaten. De onderzoeker heeft ervoor gekozen om in het vervolg van dit onderzoek enkel de coderingen van de onderzoeker zelf mee te nemen.

Tabel 2. De intercodeursbetrouwbaarheid van ‘persoon’

	Value	Standard error	Approximate T	Approximate significance
Measure of agreement Kappa	,935	,008	70,430	,000
N of valid cases	2990			

De intercodeursbetrouwbaarheid van de variabele ‘persoon’ was goed: $K = .94$, $p < .001$. Dit betekent dat er voldoende consensus was tussen de codeurs om een betrouwbare uitspraak te kunnen doen over de resultaten. De onderzoeker heeft ervoor gekozen om in het vervolg van dit onderzoek enkel de coderingen van de onderzoeker zelf mee te nemen. Ondanks dat beide intercodeursbetrouwbaarheid analyses adequaat en significant waren, verschilt de intercodeursbetrouwbaarheid van de variabele ‘*viewpoint markers*’ van de intercodeursbetrouwbaarheid van de variabele ‘persoon’. In de discussie van dit onderzoek wordt hier een mogelijke verklaring voor gegeven.

Resultaten

Statistische toets

Om de hoofdvraag volledig te kunnen beantwoorden werd er een Chi-kwadraat toets uitgevoerd. Er werd gekozen voor een Chi-kwadraat toets omdat de variabelen nominaal zijn. Tevens was het belangrijk om te onderzoeken of er een samenhang was tussen de nominale variabelen. De nominale variabelen zijn ‘*viewpoint markers*’ bestaande uit ‘*perceptual viewpoint markers*’, ‘*cognitive viewpoint markers*’ en ‘*emotional viewpoint markers*’ en ‘persoon’ bestaande uit ‘perspectief verteller’ en ‘perspectief personage’. Door het uitvoeren van de Chi-kwadraat toets konden ook de deelvragen beantwoord worden (Field, 2018).

Tabel 3. Frequentie ‘viewpoint markers’

	Perceptual viewpoint markers	Cognitive viewpoint markers	Emotional viewpoint markers	Meerdere viewpoint markers
Aantal	291	235	39	7
Percentage	51%	41%	7%	1%

Uit de χ^2 -toets bleek dat Nederlanders in 291 zinsdelen gebruik maakten van een ‘*perceptual viewpoint marker*’, in 235 zinsdelen van een ‘*cognitive viewpoint marker*’, in 39 zinsdelen van een ‘*emotional viewpoint marker*’ en in 7 zinsdelen van ‘*meerdere viewpoint markers*’. In totaal gebruikten Nederlanders in 572 zinsdelen een ‘*viewpoint marker*’. Het totale aantal zinsdelen dat werd gecodeerd is 2990, verdeeld over 57 hervertellingen van ‘the pear film’. Dit betekent dat in 19% van het totale aantal zinsdelen een ‘*viewpoint marker*’ werd gebruikt door de participanten uit dit onderzoek. Uit de resultaten bleek ook dat Nederlanders vaker gebruik maakten van ‘*perceptual viewpoint markers*’ en ‘*cognitive viewpoint markers*’, dan van ‘*emotional viewpoint markers*’ en ‘*meerdere viewpoint markers*’. Zinsdelen werden het vaakst gemarkeerd met respectievelijk ‘*perceptual viewpoint markers*’, ‘*cognitive viewpoint markers*’, ‘*emotional viewpoint markers*’ en ‘*meerdere viewpoint markers*’. Het gebruik van ‘*emotional viewpoint markers*’ was relatief laag ten opzichte van het gebruik van ‘*perceptual viewpoint markers*’ en ‘*cognitive viewpoint markers*’. In de discussie van dit onderzoek wordt hier een mogelijke verklaring voor gegeven.

Tabel 4 . Frequentie ‘persoon’

	Verteller	Personage
Aantal	289	283
Percentage	51%	49%

Nederlanders bleken bij 572 zinsdelen waarin een ‘*viewpoint marker*’ werd geïdentificeerd 289 zinsdelen vanuit het perspectief van de verteller te belichten en 283 zinsdelen te belichten vanuit het perspectief van een personage. Uit de percentages van tabel 4 bleek dat dit het meest minimale verschil kon zijn tussen de variabelen.

Tabel 5. De relatie tussen ‘*viewpoint markers*’ en ‘persoon’

	Perceptual viewpoint	Cognitive viewpoint	Emotional viewpoint	Meerdere viewpoints
Verteller	123	147	18	1
Percentage verteller	21%	26%	3%	1%
Personage	168	88	21	6
Percentage personage	29%	15%	4%	1%

Uit de χ^2 -toets tussen ‘*viewpoint markers*’ en ‘persoon’ bleek een verband te bestaan (χ^2 (8) = 17.67, $p = .024$). Dit verband was significant. ‘*Perceptual viewpoint markers*’ werden 123 keer belicht vanuit het perspectief van de verteller, terwijl vanuit het perspectief van een personage 168 keer een ‘*perceptual viewpoint marker*’ gebruikt werd. ‘*Cognitive viewpoint markers*’ werden 147 keer belicht vanuit het perspectief van de verteller, terwijl vanuit het perspectief van een personage 88 keer een ‘*cognitive viewpoint marker*’ gebruikt werd. Er werd 1 ‘*emotional viewpoint marker*’ belicht vanuit het perspectief van de verteller, terwijl vanuit het perspectief van een personage 6 keer een ‘*emotional viewpoint marker*’ gebruikt werd.

Conclusie en discussie

Conclusie

Uit de intercodeursbetrouwbaarheid analyse blijkt dat er bij het coderen van de variabele ‘*viewpoint marker*’ consensus is tussen beide codeurs. Bij het coderen van de variabele ‘persoon’ blijkt er ook consensus te zijn tussen de codeurs. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de VPIP voldoende handvatten biedt om de inneming van perspectief van Nederlanders bij een hervertelling van een film op een systematische manier te onderzoeken.

De Chi-kwadraat toets wijst uit dat de Nederlanders die hebben deelgenomen aan dit onderzoek het vaakst gebruik maken van ‘*perceptual viewpoint markers*’ tijdens het hervertellen van een film, gevolgd door ‘*cognitive viewpoint markers*’, ‘*emotional viewpoints markers*’ en ‘*meerdere viewpoint markers*’. Daarnaast blijkt er geen significant verschil te zijn tussen het gebruik van het perspectief van de verteller en het perspectief van een personage bij de variabele ‘persoon’. Ook kan er geconcludeerd worden dat er een significant verband is tussen het gebruik van ‘*cognitive viewpoint markers*’ en het gebruik van perspectief van de verteller. Het verband tussen het gebruik van ‘*perceptual viewpoint markers*’ en het gebruik van het perspectief van een personage is ook significant. Nederlanders gebruikten bij ‘*cognitive viewpoint markers*’ significant vaker het perspectief van de verteller, terwijl Nederlanders bij ‘*perceptual viewpoint markers*’ significant vaker gebruik maakten van het perspectief van een personage.

Discussie

Allereerst is er een selecte steekproef getrokken van Nederlanders. Omdat de steekproef niet random is zijn de resultaten van dit onderzoek niet representatief voor de totale populatie van Nederland. Een suggestie voor vervolgonderzoek zou zijn om gebruik te maken van een aselechte steekproef.

Ten tweede is de kappa waarde van het coderen van de ‘*viewpoint markers*’ goed te noemen. De kappa waarde van het coderen van ‘persoon’ is adequaat te noemen. Dit sluit aan bij de theorie van de VPIP waarin Eekhof, Van Krieken & Sanders (2020) suggereerde dat de VPIP gebruikt kan worden om perspectief op een systematische manier te onderzoeken. De VPIP kan een bruikbaar model zijn voor het uitbreiden van onderzoek naar de inneming van perspectief bij het hervertellen van een film.

Ten derde is de kappa waarde van de variabele ‘*viewpoint markers*’ hoger dan de kappa waarde van de variabele ‘persoon’. De oorzaak hiervan kan mogelijk het coderen zijn van ‘persoon’ bij de variabele ‘*geen viewpoint marker*’. De codeurs blijken namelijk minder vaak consensus te hebben bij de variabele ‘persoon’ met betrekking tot de variabele ‘*geen viewpoint marker*’, dan bij de variabele ‘persoon’ met betrekking tot ‘*perceptual viewpoint markers*’, ‘*cognitive viewpoint markers*’ en ‘*emotional viewpoints markers*’. Een mogelijke verklaring hiervoor kunnen onduidelijkheden in het codeboek zijn.

Ten vierde kan een mogelijke verklaring van de relatie tussen ‘*cognitive viewpoint markers*’ en het perspectief van de verteller zijn dat het hervertellen van een film een cognitief proces is, waardoor participanten potentieel geneigd zijn om vaker ‘*cognitive viewpoint markers*’ te gebruiken. Zinsdelen in het corpus zoals: “Ja ik weet niet”, “Ik vermoed ergens in eh in Italië of zo”, “En ik weet niet waar het afspeelt” zijn kenmerkende zinsdelen waarbij er gebruik wordt gemaakt van ‘*cognitive viewpoint markers*’. ‘*The pear film*’ dateert uit 1980, waardoor bepaalde gebeurtenissen en het voorspellen van het land waarin de film is opgenomen wellicht relatief moeilijk in te schatten zijn voor respondenten die na 1980 geboren zijn. Een andere verklaring kan zijn dat de participanten uit het onderzoek bewust zijn van deelname aan het onderzoek. Bij het ‘*subject-of-experiment frame*’ lijken er namelijk ook indicaties te zijn van een cognitief proces. Voorbeelden hiervan zijn zinsdelen zoals: “Ik weet niet wat je wil horen?”, “Ik hoop dat dit is wat je wilt horen”, “Snap je wat ik bedoel?” en “Moet ik de peren tellen?”. Daarentegen kan het ook iets zeggen over de stijl van Nederlanders bij het hervertellen van een film. Vanaf jonge leeftijd zijn cognitieve processen namelijk al belangrijk voor Nederlanders met betrekking tot loopbaanmogelijkheden in Nederland. De Cito-toets is hier een voorbeeld van. In vervolgonderzoek kan er onderzocht worden in hoeverre Nederlanders bij het hervertellen van andere films gebruik maken van ‘*cognitive viewpoint markers*’ of welke ‘*viewpoint markers*’ mensen van andere culturen gebruiken bij het hervertellen van ‘*the pear film*’.

Ten vierde kan de relatie tussen ‘*perceptual viewpoint markers*’ en het perspectief van een personage mogelijk te maken hebben met waarneming en interpretatie. Nederlanders vertellen vaker over wat een personage waarneemt dan over hoe een personage de waarneming interpreteert. Wellicht heeft dit te maken met hervertellen vanuit feiten vergeleken met hervertellen vanuit een gevoel. Dit is namelijk ook terug te zien in het relatief lage aantal ‘*emotional viewpoint markers*’ dat Nederlanders gebruiken bij het hervertellen van de film. Een mogelijke verklaring voor het relatief weinig gebruiken van ‘*emotional viewpoint markers*’ door Nederlanders zou ook te maken kunnen hebben met de gebeurtenissen uit de film. Dit zou

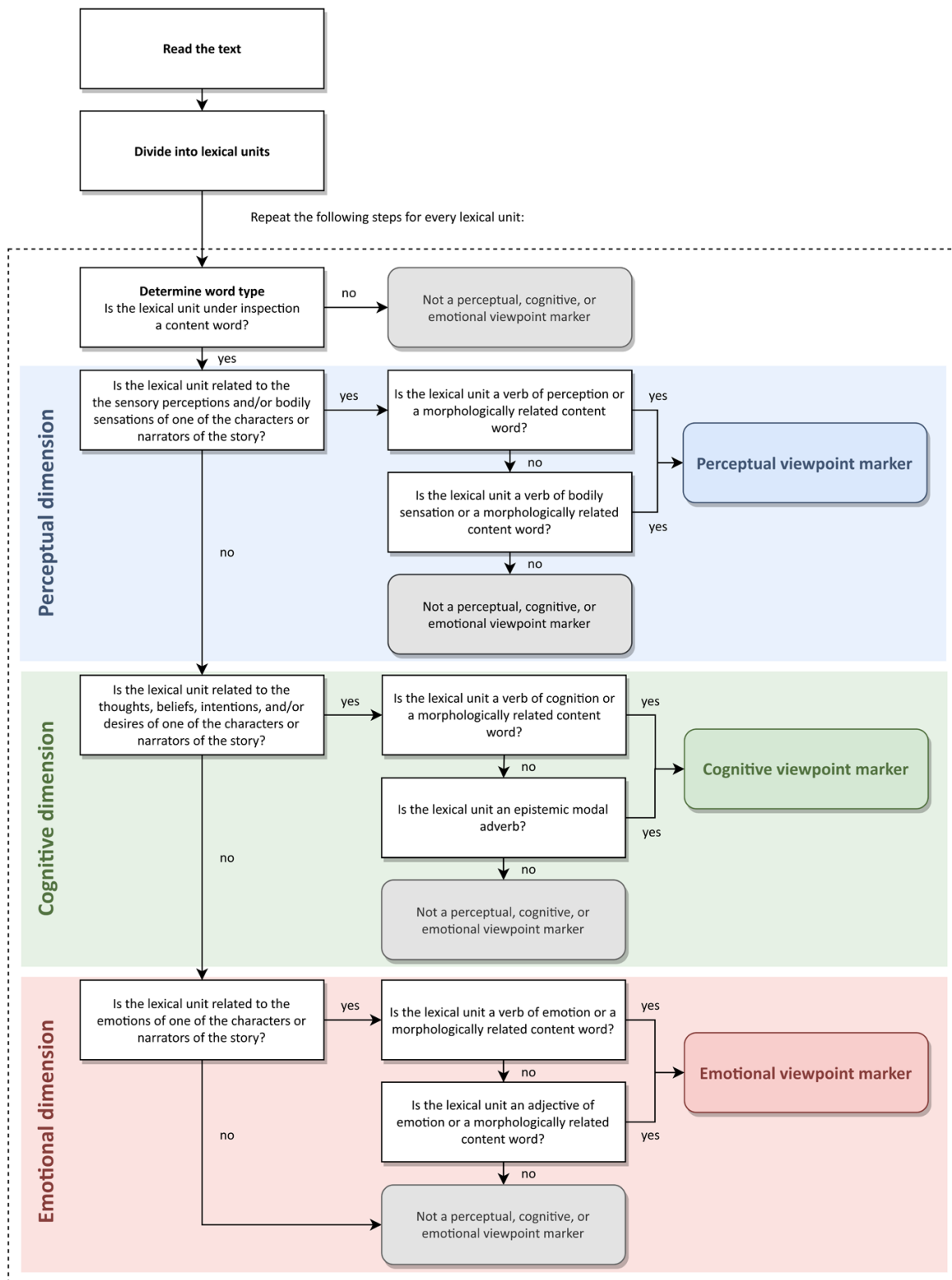
in vervolgonderzoek getoetst kunnen worden door een andere film te gebruiken of een testgroep uit een andere cultuur te onderzoeken.

Ten vijfde zijn de hervertellingen online afgenomen, waardoor er een aantal keer sprake was van een slechte internetverbinding. Hierdoor hebben participanten uit dit onderzoek wellicht delen van de film overgeslagen of juist meer tijd gehad om na te denken over de film.

Ten zesde kan het mogelijk interessant zijn om voor een corpus zowel een VPIP- als een '*narratief frame*' analyse te doen. Potentieel kan er een relatie zijn tussen '*narratieve frames*' en '*viewpoint markers*'. Er lijkt een relatie te bestaan tussen '*perceptual viewpoint markers*' en een '*film-viewer-frame*'. Zinnen zoals: "Ik zag een man lopen", "Toen moest ik opletten" en "Ik had dit in een andere film normaal wel opgemerkt" zijn indicaties van '*perceptual viewpoint markers*' en een '*film-viewer-frame*'. Het waarnemen van gebeurtenissen is namelijk perceptueel. Participanten die de rol van '*film-viewer*' aannemen zijn ook bezig met een perceptueel proces. Ook lijkt er een relatie te bestaan tussen '*cognitive viewpoint markers*' en het '*subject-of-experiment frame*' zoals eerder benoemt in de discussie. Er kan niet uitgesloten worden dat '*cognitive viewpoint markers*' ook raakvlak hebben met een '*film frame*', omdat een '*film frame*' kenmerkend is voor participanten die denken dat het onderzoek een geheugentest is. Tannen (1984) suggereerde in haar artikel naar narratieve verschillen tussen Grieken en Amerikanen dat Amerikanen voornamelijk gebruik maken van een '*film frame*' en dat een mogelijke verklaring hiervan de prestatiecultuur in Amerika kan zijn. Dit zou correleren met het gebruik van '*cognitive viewpoint markers*' door Nederlanders en de prestatiecultuur in Nederland. Er wordt ook verwacht dat '*emotional viewpoint markers*' raakvlak hebben met het '*storytelling frame*'. Deze relatie lijkt te bestaan bij zinnen zoals: "Ik was nog vergeten te zeggen dat de man haast had", "Een vrolijk meisje kwam langs" en "De jongen is erg nieuwsgierig, ook al in het begin van het verhaal". Emoties blijken voor '*storytellers*' een toevoeging te zijn aan het verhaal dat zij vertellen.

Ten slotte kan er wellicht meer kennis vergaard worden over perspectief als onderzoekers niet met een doelgroep beginnen, maar met een corpus. Er bestaat een scenario waarin het gebruik van '*viewpoint markers*' wellicht bepaalde patronen kan onthullen over psychologische gesteldheid, zelfstandigheid, socialiteit, optimisme, hoop, creativiteit of rationaliteit. Wellicht begrijpt men niet hoe wij betekenis geven aan de wereld en hoe wij ons van dag tot dag voelen. De inneming van verschillende perspectieven bij het hervertellen van een film, kan op deze manier werken als een toets om te kijken wat er speelt bij mensen. Wellicht dat men eigenlijk niet bewust is van hoe wij de wereld ervaren.

Bijlage 1. *The ViewPoint Identification Procedure (VPIP).*

Bijlage 2. *Codeboek VPIP.*

Stap 1: lees het zinsdeel en ga naar stap 2

Stap 2: identificeer het type viewpoint marker (variabele 1)

0 = geen

1= perceptueel

2 = cognitief

3 = emotioneel

4 = meerdere

Als 0, ga naar stap 4

Als 1,2,3 of 4, ga naar stap 3

Stap 3: identificeer vanuit wiens perspectief de viewpoint marker gepresenteerd wordt (variabele 2)

1 = verteller

2 = een personage

Ga door naar stap 4

Stap 4: ga naar het volgende zinsdeel en begin weer bij stap 1

II. Cognitive Viewpoint Markers

Dutch Verbs of Cognition

aanduiden	bewijzen	kennen	pogen
aannemen	bezighouden (met)	kenschetsen	presumeren
aantonen	bidden	kiezen	radenratificeren
aanvaarden	blijken	klasseren	respecteren
accepteren	classificeren	kunnen (<i>epistemisch modaal</i>)	rubriceren
achten	confirmeren	letten (op) (<i>als in aandacht schenken aan</i>)	schatten
afdoen	considereren	lijken	schikken (in)
afwegen	controleren	lukken	selecteren
analyseren	definiëren	maskeren	simuleren
appreciëren	denken	meetellen	smachten
avoueren	diagnosticeren	menen	snakken
bedenken	dorsten	moeten (<i>epistemisch modaal</i>)	snappen
bedoelen	dulden	mogen	speculeren
beduiden	durven	nadenken	staven
begeren	eren	nakomen	stellen
begrijpen/begrijpen	erkennen	nastreven	tellen
behoeven	ervaren (<i>als in ondervinden</i>)	navorsen (<i>als in onderzoeken</i>)	terugblikken (op)
beijveren	evalueren	naziën	terugzien (op)
bekennen	fantaseren	neerkomen (op)	thuisbrengen (<i>als in herkennen</i>)
bekrachtigen	fatteren	noemen	toegeven
bekronen	fiatteren	ondergaan	toekennen
belonen	gelden	onderkennen	toelaten
bepalen	geloven	onderzoeken (<i>als in analyseren</i>)	toelagen
beschikken	gissen	ontdekken (<i>als in te weten komen</i>)	toestaan
beschouwen (<i>als in overwegen en beoordelen</i>)	goedkeuren	onthouden	toewijzen
beschrijven	goedvinden	ontkennen	toleren
beseffen	gunnen	ontzeggen	trachten
beslissen	haken (naar)	ontzien	typeren
besluiten	herinneren	oordelen	uitkiezen
bestempelen	herkennen (<i>als in zich herinneren</i>)	opblechten	uitslecteren
betekenen	herzien	openbaren	uitverkiezen
betwijfelen	hoeven (<i>epistemisch modaal</i>)	opvallen	vastleggen
bevelen	hoopgachten	opvatten	vaststellen
bevestigen	hopen	ordenen	veinzen
bevinden	hunker	overdenken	verbeelden
beweren	identificeren	overnemen	verbergen
	incasseren	overpeinzen	verbloemen
	indelen	overwegen	verdenken
	indenken	overzien (<i>als in beoordelen</i>)	verrezeneligen
	inschatten	peinzen	verheerlijken
	inzien	permitteren	verhullen
	karacteriseren	plannen	
	kenmerken		

opwekken	vallen (op)	voelen (<i>van emoties</i>)	depressief
opwinden	verachten	voldoen	diepbedroefd
opzien (tegen)	verafschuwen	vrezen	doel
opzweepen	verbazen	walgen	dol
overdonderen	verbijsteren	wanhopen	dolblij
overrompelen	verblijden	worstelen	doodop
overvallen	verbluffen	zwelgen	doodsbang
overweldigend	verdrieten	zwijmelen	dreigend
piekeren	vereren		driftig
pijningen	verfoeien	Dutch Adjectives of Emotion	droef
plezieren	vergenoegen	aangenaam	droefgeestig
prijzen	vergrammen	afgunstig	droevig
prikkelen	verheffen	akelig	dromerig
provocerend	verheugen	angstig	eigenaardig
raken	verhinderen	apart	ellendig
relaxen	verjelen	arrogant	emotioneel
roeren	(zich) verknukelen	bang	empathisch
rouwen	verlichten	bedaard	energiek
rusten	verlustigen	bedroefd	enthousiast
schokken	vermaken	begerig	erbarmelijk
schreien	vermoelen	beheerst	ernstig
schrikken	vermederen	belabberd	euforisch
smaden	verontrusten	beledigd	extatisch
smarten	verontwaardigen	benieuwd	fantastisch
spijten	verpletteren	beroerd	fijngvoelig
stillen	verpozen	beschaamd	flink
stimuleren	verrassen	bevreemd	geagiteerd
sussen	verrukken	bevreesd	geamuseerd
tarten	verschrikken	bevrijd	gebelgd
tegvallen	versmaden	bewonderend	gedepimeerd
teisteren	verstoren	bezorgd	geërgd
tekeergaan	vertoornen	bezwaard	geestdriftig
teleurstellen	vertroosten	blij	gefrustreerd
tergen	vervelen	boos	geintimideerd
terneer slaan	vervoeren	brutaal	geïrriteerd
terroriseren	vervreemden	capricieus	Bek
tobben	verwarren	chagrijnig	gekweid
treffen	verwonderen	content	gekwetst
treiteren	verzachten	curieus	gelukkig
treuren	verzoenen	daadkrachtig	gematigd
troosten	verzorgen	dankbaar	gemotiveerd
uitputten	vielen	dartel	gepassioneerd

opwekken	vallen (op)	depressief
opwinden	verachten	diepbedroefd
opzien (tegen)	verafschuwen	doel
opzweepen	verbazen	dol
overdonderen	verbijsteren	dolblij
overrompelen	verblijden	doodop
overvallen	verbluffen	doodsbang
overweldigen	verdrieten	dreigend
piekeren	vereren	driftig
pijnigen	verfoeien	droef
plezieren	vergenoegen	droefgeestig
prijzen	vergrammen	droevig
prikkelen	verheffen	dromerig
provoceren	verheugen	eigenaardig
raken	verhinderen	ellendig
relaxen	verijdelen	emotioneel
roeren	(zich) verkneukelen	empathisch
rouwen	verlichten	energiek
rusten	verlustigen	enthousiast
schokken	vermaken	erbarmelijk
schreien	vermoelen	ernstig
schrikken	vermederen	euforisch
smaden	verontrusten	extatisch
smarten	verontwaardigen	fantastisch
spijten	verpletteren	fijngevoelig
stillen	verpozen	flink
stimuleren	verrassen	geagiteerd
sussen	verrukken	geamuseerd
tarten	verschrikken	gebelgd
tegenvallen	versmaden	gedeprimeerd
teisteren	verstoren	geërgd
tekeergaan	vertoomen	geestdriftig
teleurstellen	vertroosten	gefrustreerd
tergen	vervelen	geïntimideerd
terneer slaan	vervoeren	geïrriteerd
terroriseren	vervreemden	gek
tobben	verwarren	gekweid
treffen	verwonderen	gekwetst
treiteren	verzachten	gelukkig
treuren	verzoenen	gematigd
troosten	verzorgen	gemotiveerd
uitputten	vleien	gepassioneerd

voelen (van emoties)

vol doen
vreezen
walgen
wanhopen
worstelen
zweigen
zwijmelen

Dutch Adjectives of Emotion

aangenaam
afgunstig
akelig
angstig
arrogant
bang
bedoord
bedroefd
begerig
beheerst
belabberd
beledigd
benieuwd
beroerd
beschaamd
bevredigd
bevreesd
bevrijd
bewonderend
bezorgd
bezwaard
blij
boos
brutaal
capricieus
chagrijnig
content
curieus
daadkrachtig
dankbaar
dartel

gepijngd	liefhebbend	onstuimig	sober
geprikeld	log	ontdaan	somber
geraakt	loom	ontvredden	speels
gerust	luchtig	ontgoocheld	spiritueel
geschokt	lustig	ontmoedigd	sterk
gespannen	lyrisch	ontroerd	stijf
getroffen	mat	ontspannen	stoer
gevoelig	meegaand	ontstemd	stomverbaasd
gevoelsvol	meegevend	ontzagwekkend	suf
grappig	melancholiek	ontzet	tactvol
grillig	melancholisch	onverstoord	tartend
hartstochtelijk	mismoedig	onwelgevallig	teer
hatelijk	misnoegd	opgeblazen	teergevoelig
heetgebakerd	misselijk	opgelucht	teleurgesteld
heethoofdig	mistroostig	opgeruimd	terneerorgeslagen
heftig	moe	opgetogen	tevreden
hevig	moedeeloos	opgewekt	toegeefflijk
hoogdravend	naar	opgewonden	toegenegen
hooghartig	naargeestig	opvliegend	toegewijd
hoornadol	neerslachtig	overhaast	treurig
hopeloos	nerveus	overmand	triest
huiverig	nieuwsgierig	overrompeld	trionfantelijk
hunkerend	nijdig	overstuur	trionferend
impulsief	nonchalant	overwinnend	trots
ingetogen	nostalgisch	passief	tureluurs
inschikkelijk	nuchter	perplex	uitbundig
jaloers	onaangenaam	pijnlijk	uitgelaten
jolig	onbekommerd	pompeus	uitgeput
kalm	onberekenbaar	prikkelbaar	verbaasd
koelbloedig	onbeschaamd	razend	verbitterd
krachtdadig	onbezonnen	redelijk	verblijd
krachtig	ongeduldig	relaxed	verbolgen
krankzinnig	ongedurig	religieus	verdrietig
kwaad	ongedwongen	rusteloos	vergenoegd
kwiek	ongehaast	rustig	vergevinggezind
laatdunkend	ongelukkig	schalks	verheugd
lastiggevallen	ongemakkelijk	schertsend	verlegen
lethargisch	ongerust	schuldig	verleefd
levendig	ongewoon	schuw	vermoed
levenloos	onlogisch	sentimenteel	verontrust
lichtgeraakt	onpasselijk	sereen	verontwaardig
lichthartig	onrustig	serieus	

verrast	vitaal	vurig	zalig
verrukt	vol verlangen	waaninnig	zegepralend
verschrikt	voldaan	waardeloos	zegevierend
versteld	voldaan	walgend	zenuwachtig
verstomd	voorzichtig	wanhopig	zonderling
verveeld	vredig	wantrouwend	zwaarmoedig
vervelend	vreemd	weekhartig	zwak
verwachtingsvol	vreugdeloos	wellustig	zwart
verward	vreugdevol	woedend	zwartgallig
verwonderd	vrolijk	woelig	

Bibliografie

- Armstrong, D. (1973). *Belief, truth and knowledge*. London: Cambridge University Press.
- Bateson, G. (1972). *Steps to an ecology of mind*. New York: Ballantine Books.
- Blackwell, S. E. (2009). What's in a pear film narrative? Framing and the power of expectation in Spanish. *Spanish in Context*, 6(2), 249-299. doi: <https://doi.org/10.1075/sic.6.2.05bla>
- Chafe, W. L. (1977). Creativity in verbalization and its implications for the nature of stored knowledge. In R. Freedle (ed.). *Discourse production and comprehension*. (pp. 41-55). NJ: Ablex.
- Chafe, W. L. (1980). *The Pear Stories: Cognitive, Cultural and Linguistic Aspects of Narrative Production*. Norwood, NJ: Ablex.
- Chafe, W. L. (1994). *Discourse, Consciousness and Time*. Chicago: University of Chicago press.
- Eekhof, L. S., Van Krieken, K., & Sanders, J. (2020). VPIP: A Lexical Identification Procedure for Perceptual, Cognitive, and Emotional Viewpoint in Narrative Discourses. Nijmegen: Open Library of Humanities. doi: <https://doi.org/10.16995/olh.483>
- Erbaugh, M. S. (1990). Mandarin Oral Narratives Compared with English: The Pear/Guava Stories. *Journal of the Chinese Language Teachers Association*, 25(2), 21-42.
- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. SAGE Publications: Thousand Oaks.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis*. New York: Harper and Row.
- Tannen, D. (1979). What's in a frame. Surface evidence for underlying expectations. In R. Freedle (ed.). *New directions in discourse processing*. Norwood, NJ: Ablex.
- Tannen, D. (1984). Spoken and written narrative in English and Greek. In D. Tannen (Eds.). *Spoken and written discourse* (pp. 21 - 41). Norwood, NJ: Ablex.
- Tannen, D., & Wallat, C. (1993). Interactive Frames and Knowledge Schemas in Interaction: Examples from a Medical Examination/Interview. *Social Psychology Quarterly*, 50, 205–216. Oxford: Oxford University Press. doi: 10.2307/2786752
- Van Dijk, T. A. (2016). Analyzing Frame Analysis: A Critical Review of Framing Studies in Social Movement Research. *Research notes*, 1-25.